

ОСНОВА СОЦІАЛЬНОЇ АЛХІМІЇ

Ігор ФІШМАН

Copyright © 2008

ВСТУП*

Дорогий читачу! Перед тобою зовсім не короткий компендіум Соціальної Алхімії, а реальна можливість її основи як нового феномена: й у зовнішньому світі, й у своєму власному житті. Тому слово “основа” у заголовку треба розуміти не як теоретичне ознайомлення із витоками якоїсь пропонованої науки, а як *практичне мислєдїяння* самого читача.

Для цього разом пройдемо непростий багатоступеневий шлях, у якому перші ступені виконують, швидше, **негативну роботу**, – розчищають розумовий простір від звичок і забобонів та дають розгін для думки нової якості, і лише потім відбувається власне реальне зародження Соціальної Алхімії.

Призначення цього нариса не дозволяє глибоко і досконально обґрунтовувати кожен крок. Швидше в ньому потрібно бачити лише контурну позначку маршруту. Пройти ж цей маршрут читач зможе тільки своїм, властивим йому, унікальним способом, що адекватний його індивідуальності. Це означає і роботу з багатьма іншими текстами, які б розкривали те, про що лише натякає цей текст, і власну життєву практику, в якій би перевірялося все пізнане. У цьому розумінні, щоб іти запропонованим тут шляхом, йому неминуче доведеться стати спів-автором і навіть спів-діяльником.

* * *

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ОСНОВА

Спочатку виправдаємо термін **Алхімія**, що може сам собою викликати негативне ставлення як до чогось несерйозного чи навіть шкідливого. Принципова можливість Алхімії буде обґрунтована нижче. Тут лише кар-

буватимемо це поняття, відокремивши його від антипода, що позначається нами як **Магія**.

Обидва терміни можуть розумітися як у позитивному, так і в негативному витлумаченні. Освічений читач, напевно, начуваний, що є чорна і біла магії. Також і Алхімія може розумітися як неправомірний спроба поправити свій добробут шляхом злодійського вивідування глибинних таємниць Природи (Богині Натури) для отримання Філософського Камея, Золота, Еліксиру Безсмертя і т. ін. Але той, хто більш глибоко цікавився цим питанням, не може бачити в дійсній Алхімії нічого іншого, окрім як наповненого самовідданістю дослідження глибинних законів природи з метою удосконалення себе і світу [1; 2; 3].

* * *

Щоб ще глибше проникнути у сенс Алхімії в її новому, сучасному розумінні, підкреслимо, що це діяльність **виключно Я** людини, самої Божої іскри; тому **Алхімік** – це не якийсь закутаний у чорний одяг таємничий відлюдник, котрий зосереджено копошиться серед кубів і реторт, а *саме пробуджене вище Я*, тобто пробуджений у людині від віковичного сну Творець, щоб уже в новій ролі творити Новий Космос.

У цьому витлумаченні до Магії можна віднести будь-які дії, які йдуть в обхід свідомості, вільної волі людини, а відтак сутнісно є **маніпулятивними**. При цьому зовсім необов'язково маніпулювати іншими людьми; можна мати і самі **благі наміри**. Проте якщо людина не віддає собі повного звіту про свої глибинні мотиви, або про те, як і чому в неї що-небудь **виходить**, то вона може бути упевнена, що сама стала іграшкою в руках невідомих сил, у наміри яких закладений Творцем напрям людській еволюції зовсім не входить.

* У тексті ключові терміни виділяються підкресленням, а смислові наголоси – **жирним** шрифтом. Цифрами відмічені посилання на літературу, яку було б важливо опрацювати у зв'язку з актуалізованим у даному місці змістом.

До того ж благодатні сили в нашу епоху ніколи не діють поза свідомістю людини і ні для яких найсвітліших цілей не стануть нею маніпулювати, оскільки їх найголовніша мета – привести людину до справжньої **сво-боди** [4] і пробудити в ній Творця [5].

* * *

Іншим важливим уточненням поняття буде більш чітка відмінність між **Алхімією** і **Містикюю**. Шлях Містика – це пізнання мікрокосмосу свого внутрішнього світу і завдяки цьому вихід у макрокосмос; Шлях Алхіміка протилежний – до себе через пізнання і перетворення світу [6].

Соціальна Алхімія народжується на тому етапі еволюції людської свідомості, коли протилежності між внутрішнім і зовнішнім світами починають стиратися. Тому її можна позначити як пізнання і розширення меж свого Вищого Я через самопізнання, з одного боку, і перетворення субстанції світу гомогенної субстанції Я – з іншого.

* * *

Тому алхімічна робота починається не з яких-небудь зовнішніх експериментів, а з переходу на новий ступінь свідомості [7], на якому Вище Я стає актуальним переживанням. Це фактично означає проходження людиною **Порогу духовного світу** [8], закони якого нерідко протилежні законам матеріального світу.

Однією з таких істотних особливостей духовного світу є те, що там **частина більше цілого**. У зв'язку з цим, оскільки алхімічна діяльність здійснюється за Порогом духовного світу, то термін **Соціальна Алхімія** не є звуженням, на перший погляд, більш загального терміна **Алхімія**. Оскільки сьогоднішній соціум – це **Новий Адам**, який перебуває у зародковому стані, й охоплює у собі решту універсуму, то Соціальна Алхімія виявляється граничною рамкою, а інші види Алхімії (як і сама Алхімія у класичному розумінні) – її окремими випадками.

* * *

Мабуть, уперше термін **Соціальна Алхімія**, щоправда, з дещо іронічним відтінком, зустрічається в Дюринга, котрий називав великих утопістів “соціальними алхіміками” [9]. Але, звичайно ж, справжня Алхімія не має нічого спільного з утопічним мисленням [10], оскільки вона здійснюється Вищим Я людини не з благодатних намірів і не із загальних міркувань, а із **сутнісного** пізнання.

РЕЛІГІЙНА ОСНОВА

Будь-яка ортодоксальна релігія, охоча утримати паству в своїх обіймах, навіює, що людині не личить входити у сферу духовних питань інакше, ніж із позиції віри. Пізнавальна ж діяльність людини не має права туди проникати і може бути спрямована тільки на матеріальний світ, на те, що можна охопити “мірою, числом, вагою”. А заглядання в Божі таємниці – це гріх, який неминуче веде до гордині й морального падіння. І ніби так воно і є; проте при глибшому розгляді з'ясовується, що це лише напівправда.

По-перше, і матеріальне пізнання приводить до абсолютно неприборканої гордині (пригадаймо, наприклад, відомий заклик “не чекати милостині від природи”, бажання “повернути річки назад” і взагалі популярний образ людини як царя природи, у якій немає Бога, а значить, нікого, хто б був вищий за людину і міг би служити мірилом для її цілей). Наслідком цього стає те, що всі досягнення матеріального пізнання захоплюються нижчими інстинктами і зрештою **обертаються на зло** самій людині.

По-друге, саме в духовному пізнанні з'являється можливість дійсно приборкати зло, оскільки тільки тут може бути поставлене зі всією гостротою питання про моральну сторону пізнання, про те, що важливі не тільки його якість, корисність, а й спонуки, з яких воно джерелить. Перед входом у хімічну лабораторію вивчають правила техніки безпеки, що стосуються роботи лише з реактивами. Але не менш важливі *правила “духової безпеки”*. Тому нехай **не увійде** до алхімічної лабораторії ніхто, хто не сприйме до глибини душі золоте правило всіякого дійсного окультизму: перш ніж **зробити один крок у напрямку пізнання, потрібно зробити три кроки в морально-етичному** [11].

* * *

Таким чином, вірне в минулі епохи положення про те, що духовна реальність повинна бути прихована від усіх, окрім посвячених, на сьогодні втратило свою силу. Це постає з усього характеру еволюції людської свідомості, яка пройшла вже свою нисхідну гілку, потрібну емансипацію від Божого Джерела для розвитку свободи, і тепер вступила на шлях повернення, хоча із збереженням і подальшим розвитком завойованої індивідуалізації. Тому Алхімія є втілення

евангельського заклику: “Істинно говорю вам: ви – Боги!”

НАУКОВА ОСНОВА

Якщо відкинемо основний науковий постулат про те, що людська свідомість – продукт діяльності високоорганізованої матерії як безпідставний (до чого сьогодні вже поступово схиляється і передова наукова думка), а також якщо не спокусимося ще менш обґрунтованими навколонауковими теоріями (наприклад, про позаземні цивілізації чи про абстрактний Світовий Розум, який не підлягає пізнанню), що остаточно приводить до *агностицизму, то неминуче доходимо до можливості Божого* походження людської свідомості. Те, що вважалося самим антинауковим, якраз і є єдино можливе подолання агностицизму, оскільки цілком логічно, що Божа іскра у змозі пізнавати і себе, і своє Джерело, адже абсолютно однорідна (єдинородна!) з ним. У цьому висвітленні очевидно, наскільки абсурдна і тупикова теорія про матерію, що пізнає саму себе!

Звичайно, спочатку, в умовах пануючих матеріалістичних стереотипів, переважання мислячої свідомості над матерією можна прийняти спершу як **гіпотезу**. Але, коли розкриються маловловимі раніше увагою глибинні взаємозв'язки, то можна буде розгорнути струнку несуперечливу **теорію**. І, нарешті, якщо наукова думка витратить на доказ, розробку і практичну реалізацію цієї теорії хоч би малу дециму часу і сил від усього того, що було витрачене на доказ протилежної теорії матеріальності свідомості, то це відкрило б унікальні можливості **основи нової науки і заснованій на ній соціальної практики, яка вкорінена в людській свідомості** (а не трансцендентною їй, як це стверджує конвенціональна наука). Оскільки при цьому всі вимоги наукової чіткості, довідності висновків і перевірності результатів залишаються в дії, то з цього виникне не туманна містика, а цілком пронизані світлом мислення теорія і практика. Ясно, що останні будуть якісно іншими стосовно тих, що є: вони вже не породжуватимуть чужу людській свідомості цивілізацію, у якій її творець – людина (незалежно від її соціального рангу), – стає її додатком. Більше того, якщо не тільки наукове мислення не втратить своєї точки опори у свідомості людини, а й діяльність, котра виникає з нього, також не зазнає (кажучи мовою математичного аналі-

зу) **розриву** з мисленням ні в одній своїй точці, то у результаті цього й виникне цивілізація, в якій людська свідомість не нівелюватиметься, не знеособлюватиметься, а виявить усю свою дійсну гідність і велич, тобто те, що й закладене в людину Богом.

* * *

Оскільки соціальна реальність (яка, очевидно, не виникає без участі людини) займає проміжне положення між внутрішнім світом людини і так званою матеріальною реальністю (Природа, Космос, що у своєму зовнішньому вияві існують без її участі), то вона і є те, що першочергово повинно стати предметом для цієї діяльності, котра творить і перетворює. Така соціальна практика, яка витримує вищий принцип науковості, – **єдність предмета і методу**, – за своєю суттю і є Соціальною Алхімією.

ФІЛОСОФЬСКА ОСНОВА

Найістотнішою ознакою сучасної наукової парадигми є її вимога **об'єктивності**. Це означає, що для пізнання потрібне чітке розмежування суб'єкта і об'єкта, для того щоб від суб'єкта нічого не могло проникнути у чистий досвід. А головна риса Алхімії – можливість для дослідника **занурити свою свідомість у реторту, співпереживати процеси, котрі там відбуваються, і навіть брати участь у них**. Тому не дивно, що протягом кількох останніх століть Алхімія неминуче повинна була бути віднесена до так званих “лженаук”.

Це було історично виправдано і навіть потрібно, але не стільки заради виникнення сучасної академічної науки у тому вигляді, до якого ми звикли, скільки задля розвитку самої людської свідомості. Тільки завдяки цьому воно могло повністю емансипуватися від навколишнього світу, а через це і від Духовного світу, й самоідентифікуватися, і тим самим знайти можливість подальшого розвитку до свободи, що, очевидно, є один з найважливіших сенсів людського буття. Відсутність же такого прагнення позбавляє смислу і потім обертає на зло решту всіх досягнень цивілізації, якими б зовні прекрасними вони не були.

Отже, **розмежування суб'єкта й об'єкта**, – начебто всеосяжна основа всякого наукового підходу, – це лише тимчасовий етап у розвитку людської свідомості, а значить, і в розвитку наукового пізнання. Він був завойований дорогою ціною (з дитинства знайомі приклади Н. Коперника, Дж. Бруно, Г. Галі-

ля і багато ін.). Однак чи не доведеться платити ще більшу ціну за завоювання наступного етапу, де це, потрібне до цих пір відчуження, здавалося б, абсолютно чужих протилежностей (суб'єкт і об'єкт, Я і Світ, свідомість і матерія, мислення і буття, а, отже, **теорія і практика**) має бути подолане? Інквізиція мімікрувала і продовжує свою невидиму роботу...

Проте “наука вимагає жертв”, – тому не побоююся вступити на цей шлях. Це, звісно, не вийде в кабінетній тиші, де можна відчужено та “об'єктивно” розробляти, наприклад, теорію атомного ядра, а потім посилати петиції в ООН із сміхотворними вимогами заборонити атомну зброю. Навпаки, вступити на цей шлях можна, тільки знаходячись у самій гушавині подій, переживаючи глибокий біль за долю світу. Тільки така свідомість має моральне право знову з'єднатися з об'єктом і пізнавати його у тотожності, а не в трансцендентності. Таке **пізнання за своєю суттю і є алхімічним**.

* * *

Воднораз, перш ніж думати про удосконалення природи, чи не логічніше насамперед виправити те, що наробило саме “об'єктивно” пізнання у своїй божевільній самопевненості: пізнавати потрібно тільки об'єктивно, а ось реалізувати на практиці результати пізнання можна як завгодно суб'єктивно – із самих нижчих інстинктів – влади, самоствердження чи примітивного егоїстичного прагнення до комфорту?

Тому знову можна сказати, що соціальна реальність – пряме породження людської свідомості, яке ще не повністю втратило з ним зв'язок, – є **найближче поле для заснованої на алхімічному пізнанні діяльності**.

РОЗУМОВА ОСНОВА

Донині ми, можна сказати, здійснювали якусь негативну роботу, – для того щоб розчистити місце для нової морально-світоглядної позиції і пов'язати її із загальноприйнятою сучасною системою поглядів на науку і практику. Але безпосередня підстава Соціальної Алхімії може розпочатися тільки з реального розгортання такого розумового процесу, який у своїй субстанції вже був би алхімічним. Для цього треба здолати суто теоретичний стиль міркувань й увійти до фарватеру безпосереднього переживання рефлексії розумового акту.

Звісно, ця робота надзвичайно важка, і навряд чи можна розраховувати, що вона буде популярна навіть серед інтелектуалів. У цьому доквіллі нерідко панує звичка лише задовольнятися результатами вже виконаної кимось іншим розумової роботи, зберігати їх у своїй пам'яті й уміло комбінувати ними. Це інколи дуже ефектно. Але дійсна інтелектуальність має на увазі не тільки обширну ерудицію у сфері досягнень світової думки, а й наявність належної **мисленнєвої сили-насаги** повторити самому будь-яке із цих досягнень, а це означає ще й перевідкривати їх самому. Для постання Соціальної Алхімії це засаднича вимога. Інакше залишиться просто знання, теоретичне допущення, що Алхімія можлива, але самої Алхімії у розпорядженні такого інтелекту не буде.

Тому читачеві, жадаючому вступити в реальне володіння Алхімією, доведеться так же реально виконати своїм Я й увесь мисленнєвий шлях до неї. Втім, читач, котрий задовольниться лише знанням **про** Алхімію, може своїм Я залишитися на місці і звідти, здалеку, стежити за перебігом думки, – це теж може виявитися небезкорисною **підготовкою**, щоб реальне сходження здійснити в майбутньому.

* * *

Перш за все зробимо невелику, достатньо просту і навіть не позбавлену гумору, мисленнєву подорож із Себе у Світ, але, ще раз підкреслимо, не теоретично, а реально переживаючи (буквально, **переживуючи!**) кожную думку.

Постав собі запитання, читачу, і сам уважно відповідай на нього: де ти зараз перебуваєш? Абсолютно просте нехитре питання пропонує лише пережити себе **тут і зараз** – наприклад, у конкретному приміщенні, кімнаті. Наступне запитання: а де знаходиться ця кімната? – В такому-то будинку. Далі: а де знаходиться будинок? – На такій-то вулиці. – А вулиця де? – В такому-то районі. – А де знаходиться цей район? – В такому-то місті. – А місто? – В такій-то країні. – А країна де? – На такому-то континенті. – А континент де? – На планеті Земля! (З цієї миті вже з'являється визначеність, загальна для всіх людей.) – А де Земля? – У Сонячній системі. – А де Сонячна система? – В нашій Галактиці. – А Галактика? – В нашій Метагалактиці. – А Метагалактика? – У Всесвіту. – А де знаходиться Всесвіт?.. – Не суши голову, читач: він, цей безкрайній Всесвіт, **межовий об'єкт, який узагалі можна помис-**

лити, знаходиться всього-на-всього у твоїй голові! Тільки першого моменту це здається неймовірним, але при пильнішій увазі тут же стає ясно, що Всесвіт – це об’єкт, який принципово не може бути даний у сприйняттях; це чисто *мисленнєва* конструкція, введена в обіг, для того щоб знайти якусь абсолютну точку опори для матеріалістичного світогляду. Й оскільки це всього лише думка, то й існувати вона може не більш як у твоїй голові, дорогий читачу!

Проте далі – більше! Якщо Всесвіт – тільки думка, то і все, що вона містить чи обіймає, – теж не більше, ніж думки.

* * *

Подібний пасаж, звичайно, не претендує на наукове відкриття; це лише мисленнєва вправа, яка дає змогу захистити свою свідомість від приголомшливої гіпнотичної потужності матеріального світу і пережити силу мислення як фундаментальний конститууючий чинник світу, разом із зовнішніми сприйняттями його нашою свідомістю. Але в даній точці прохідного шляху для нас важливе безпосереднє переживання самого мислення як **самодостатньої** творильної сили. Як тільки це досягнуто, то всі вимоги наукової однозначності стають безправними.

ГНОСЕОЛОГІЧНА ОСНОВА

Безпередумовна гносеологія

Маючи **таке** переживання рефлексії мислення як **реального процесу** (а не просто як філософської категорії), розгорнемо на цих засадах нову теорію пізнання. Її особливістю буде те, що у її підґрунті лежатимуть не якінебудь теоретичні передумови, а живе сприйняття мисленнєвого процесу, яке укорінює нас у реальності, а не відчужує від неї. І потім ми й надалі працюватимемо не з нововведеними термінами, логічними посилками-висновками, а з реальними об’єктами і процесами в нашому мисленні. Інакше кажучи, в будь-якій точці такого пізнання ми не спіраємося на якісь передумови, які можуть виявитися помилковими, а суто на реальність, бездоганну в своїй достовірності. Тому таке наукознавство – а фактично, **мислєдіяльність** – може бути назване **безпередумовною** [12] теорією пізнання (гносеологією).

Очевидно, що унікальність такої теорії пізнання полягає в тому, що вона дає змогу не споруджувати трансцендентальне провалля між об’єктом і суб’єктом, між люди-

ною і світом. Відтак справді виникає жадана можливість абсолютно нового співвідношення між теорією і практикою, а саме: **практика може математично безперервно виникати з теорії**, не втрачаючи у дорозі такого переходу всієї духовної і моральної підоснови самої теорії. Практика тоді перестане бути лише “критерієм істинності”, а спиратиметься на бездоганно достовірне пізнання, котре черпає свою достовірність уже не із практики (що зрештою і приводить до маніпуляцій), а із самого себе.

* * *

Одне з головних питань теорії пізнання таке: **які критерії його достовірності?** Легко зрозуміти, що, не відповівши на це питання (або відповівши на нього “недостовірно”), ми позбавляємо **саму** теорію пізнання чіткості, а через це і все наукове пізнання – надійного фундаменту. І, якнайкращий, найміцніший та найоблаштованіший будинок, забезпечений усім, окрім хорошого фундаменту, чекає сумна доля, – така ж доля чекає і позбавлене гносеологічного підґрунтя наукове пізнання.

Не можна сказати, що гносеологія є слабо розробленою наукою; з часів І. Канта вона пройшла величезний шлях і створила оманливе враження, що під усім науковим світоглядом є надійний фундамент. Але це, насправді, не фундамент, а рихла строката піщана маса гносеологічних міркувань, які нерідко суперечать одне одному. І тепер, коли наукова будівля перетворилася на хмарочос, фундамент не виніс навантаження і вже хоронить під собою всю засновану на науковому знанні цивілізацію. Тільки дійсні “вічні” цінності, які вкорінені в людській совісті, поки що з великими труднощами можуть встояти. Але важко сподіватися, що і вони ще довго протримаються, оскільки поставлена на тому ж помилковому фундаменті педагогіка й заснована на ній система освіти швидко та ефективно викорчовують ці цінності із людської свідомості з найбільш раннього дитинства.

Але у чому найглибша причина того, що всі теорії пізнання дали тріщини? Якраз тому, що вони започатковані на певних **передумовах**, тобто, на якихось теоретичних положеннях (які їх авторам здавалися гранично простими і переконливими), а потім з них логічно виводилася решта всіх **категорій** і, зокрема, **категорія мислення**. Але при цьому **фатально випускався з уваги той факт, що все це вже робилося якраз за допомогою того ж мислення**.

У всіх інших випадках наукового пізнання, перед тим, як користуватися яким-небудь інструментом, обов'язковою вимогою є його детальний опис. Але для теорії пізнання таким інструментом якраз є мислення. І вона була вимушена застосовувати непізнаний інструмент, а відтак будь-які результати такого застосування були приречені на невірогідність.

Гносеологія всіх напрямів, мабуть прощали собі цей “маленький” недолік свого підходу (якщо взагалі його помічали!). Задовольнялися тим, що мисленнєвий процес уже начебто достатньо детально описаний: починаючи з аристотелівської логіки, потім у метафізиці і філософії, й, нарешті, в новітніх відкриттях психології, епістемології, лінгвістики – аж до нейрофізіології. Виникла ілюзія, що загалом і в цілому феномен мислення зрозумілий; що цілком доведено те, як воно виникає із наявних у його основі психологічних механізмів, або з діяльності головного мозку. Проте саме тут й знаходиться головна гносеологічна каверза. Науки, які взялися пізнавати й описувати мислення, самі позбавлені теоретико-пізнавального фундаменту (тобто при їх розробці раніше не було дано принципової відповіді на питання про сутність пізнання), а значить вони позбавлені бажаної наукової достовірності. І тепер результати цих, очевидно, недостовірних наук видаються за щось бездоганне і кладуться (яке безглуздя!) у підґрунтя теорії пізнання як обґрунтування суті мислення. Виникає своєрідне зачароване коло! Але воно ігнорується, і на відміну від Мюнхгаузена, котрий витягує себе з болота за власний парик, наука тут чекає жахливий конфуз.

Утім, до певного моменту в науки не було іншого виходу, оскільки **здатність рефлексувати реальний мисленнєвий процес** розвинулася у процесі природної еволюції свідомості тільки відносно недавно (в кінці XIX століття). Отже, у Канта (адже, якщо відвернутися від частковостей, то саме кантіанство до цього дня перебуває в основі сучасної наукової парадигми), не дивлячись на всю потужність цього розуму, ще не було такої можливості. І, крім того, до середини XIX століття науковий каркас ще не був таким високим (він, мов Вавилонська Башта, тоді ще не діставав небес), так що наявних досягнень теорії пізнання поки вистачало. Але коли у другій половині цього століття почалося різке зростання наукових досягнень, а в XX воно стало просто лавиноподібним, то це вимагало еквівалентного гносеоло-

гічного прориву. Проте його не відбулося, і нині вже не буде великою умовністю сказати, що людство розплатилося за це двома світовими війнами – потоками крові, яких воно не бачило за всю свою багатотисячолітню воєнничу і кровожерну історію.

* * *

Тільки з такою загостреною соціальною чутливістю ми сміємо у той момент, коли вся цивілізація вже впритул підійшла до своєї загибелі, наважитися задати, здавалося б, саме відсторонене і не практичне запитання: якщо відставити всі неповноцінні досягнення наукового пізнання і з свідомістю “табула раса” сприймати зовнішній світ, то **що можна визнати абсолютно достовірним?**

Переживаючи це запитання і відповідь на нього екзистенціально, я не можу визнати абсолютно достовірним те, що переді мною розкинувся світ матеріальних предметів, хоч би на тій підставі, що у разі сновидінь чи гіпнозу людина буває абсолютно впевнена, що вона стикається з матеріальною реальністю, яка потім “благодатно” розсівається. Таким чином, матеріальний світ – це зовсім не реальність, а **спосіб нашого світосприймання**, умовно прийнятий нами для впорядкування сприймань. Однак сам **факт** потоку зорових, слухових, тактильних та інших сприймань (без того, щоб вдаватися до їх природи) є **абсолютно достовірним**.

Важливо позначити, що це якась **даність**, що встає переді мною без моєї діяльності. У перший момент я не знаю її природи: це – реальний світ, сновидіння чи галюцинація, ще не зрозуміло, але факт, що я отримую сприйняття, бездоганний.

Вихідна точка всякого пізнання

Тепер з'ясовується сама суть невірогідності. Я вступаю в невірогідність тоді, коли “розсіпаю” вихідну точку всякого пізнання, що не може бути ніякою іншою, як **сприйняття** явища (**феномена**). Тут перед нами постає **даний образ світу** [4], тобто такий, який ще не підданий обробці з боку пізнання. Яка-небудь його інтерпретація, очевидно, вже не є даністю. Тому важливе завдання безпередумовної гносеології – уникнути будь-якої інтерпретації і “підстерегти” той момент, коли у цій даності з'явиться мислення, передусім як **елемент даності**.

Далі, стикаємося не просто з безособовими сприйняттями, котрі зливаються в одноманітний хаос. Вірніше, так воно б і було,

якби я не був у змозі **виділяти** окремі елементи цих сприйнять (речі) і **визначати** їх (підбирати відповідні для них **поняття**). Причому останнє відбувається несвідомо. І як тільки відбулося таке виділення і визначення, у мене виникає **ілюзія** наочно-матеріального світу, що існує навколо мене. Але це має місце тільки тому, що я “просипаю” цей процес, і не помічаю тієї прихованої від звичайної свідомості диференціюючої і визначаючої ролі діяльності, яка і є **мислення**. Більше того, до здійснення цієї діяльності загалом не можна говорити не тільки про який-небудь об’єкт зовнішнього світу, але і про суб’єкт, оскільки тільки завдяки ній я серед інших сприймань виділяю самосприйняття та ідентифікую Себе з ним.

* * *

Отже, нами знайдена **точка** відліку в принципі несуперечливого, абсолютно достовірного пізнання: коли комплексу сприймань протистоїть комплекс понять. Поки мислення не приступило до їх взаємної адаптації, тут ще немає ні важливого, ані другорядного, ні суб’єкта, ані об’єкта, ні Я, ані Світу. Це все – результати пізнання, інтерпретації, що можуть містити невірогідність. У нашій вихідній точці описуємо чистісінський феномен, безумовний факт, який сутнісно не може бути поставлений під сумнів або прокритикований.

Можна було б заперечити, що в тому, як відбувається понятійне визначення сприймань, немає абсолютної достовірності, – адже я можу помилитися і знайти неадекватне поняття. Проте подібні заперечення – це останні підступи вчорашнього світогляду, який вважає, що існує матеріально-предметний світ, причому, вже повністю закінчений у своїх процесах і субстанціях, і моя пізнавальна діяльність зводиться лише до того, щоб давати предметам **назви** (що принципово відрізняється від **понять**); тоді якщо виявляться нові уточнювальні сприймання, то мені доведеться уточнити чи навіть змінити назву. Але якщо знати, що це якраз і є самогіпноз, і стосовно основи гносеології у мене немає ніяких аргументів, щоб визнати таке світовідчування достовірним, то абсолютно достеменно я зможу визнати лише факт, що я маю, по-перше, ось таке **сприйняття**, а по-друге, що стосовно нього наявне саме таке **поняття**. Правильне воно чи неправильне?, – у цьому місці процесу визначення підгрунтя нашої нової гносеології абсолютно

некоректне запитання. Це – просто феномен, факт, а щодо факту неможлива оцінка з погляду правильності, оскільки вона припускає якісь передумови, точніше критерії оцінки ще до початку пізнання. Цим тут же буде закладена міна сповільненої дії під нашу гносеологічну і всю подальшу алхімічну роботу.

* * *

У вихідній точці всякого пізнання маємо потік сприймань, який сам собою принципово нерегульований (хаотичний), і постаючий йому назустріч потік понять, завдяки якому й упорядковуються сприйняття в ту чи іншу струнку картину світу. Очевидно, що сам факт упорядкованості має іншу природу, ніж сприйняття: його природа не “сприймальна”, а понятійна, мисленнева. Тоді стає видимою і сама впорядковувальна діяльність – **мислення**. Завдяки поняттям, воно пов’язує між собою сприйняття, у тому числі й сприйняття Мене самого.

Подолання суб’єкт-об’єктного типу світосприймання

Тільки у цей момент – саме через це мисленнєве самовизначення і світовизначення – відокремлюю Себе від Світу і визначаю Себе як **суб’єкт**, а всі решту елементів довкілля – як **об’єкти**. Тепер зрозуміло, що не тільки матеріальний світ, а й сам суб’єкт-об’єктний тип світосприймання зовсім не є якась безумовна даність, а лише **пізнавальна парадигма**, важливий **інструмент** пізнання, а не самодостатня реальність. Але і Себе я не плутаю із суб’єктом, а сприймаю суб’єкт як своє пізнавальне одягання, елемент мого пізнавального інструментарію, але не більше. І все ж тоді я знаходжу не тільки надійний інструмент пізнання – **живе мислення**, а й справжнього Себе.

* * *

Отож завдання виконане – заснована теорія пізнання, яка базується не на тих чи інших теоретичних положеннях, які вже самі собою є результатами пізнання, тобто застосуваннями цієї теорії до практики – конкретного пізнання – до того, як теорія пізнання була створена. Ми ж не висловили жодного положення до переживання мислення як заснованою на самій собі сутності, а лише зробили, – знову-таки, потрібну, – негативну роботу: розчислили у свідомості місце, щоб саме мислення змогло стати сприйманим, як наявний **тут і тепер** живий реальний процес.

Звичайно, це вже вищий стан свідомості, і в конвенціональній науці на нього натякають, коли говорять про **надсвідомість**. Проте для підстави Алхімії мало натяків, нам потрібна повна ясність. І вона може бути досягнута, якщо зіставимо між собою природу сну і неспання.

Коли ми прокидаємося і згадуємо свій сон, то яким би він не був яскравий, все ж завжди можемо відрізнити субстанцію сновидіння від так званої “матеріальної реальності”. Для нас абсолютно достовірно, що порівняно з цією реальністю сновидіння є ілюзією. Але при переживанні живого мислення такою ж очевидною ілюзією вже постає сама непорушна матеріальна реальність, оскільки у цій вищій бадьорості ми вже не просипаємо того, як вона зав’язується в нашій свідомості. Це – справжня надсвідомість, порівняно з якою звичайна свідомість є сном, а горезвісна матеріальна реальність – сновидінням. Уже в XIX столітті вона стала прорізатися, мов “перші зуби Нового Адама”, у деяких видатних особистостей, а у XX **повинна була** стати надбанням всього культурного людства. І справді для цього було зроблено немало.

Засновників – на сцену!

Цю, нескінченно важливу для майбутнього людства, роботу розпочали свого часу класики німецької філософії. Близько, але, зрештою, мимо ставив про це саме питання у своїй феноменології Гуссерль. Сьогодні вимога холистичного (єдиного) підходу в пізнанні все голосніше звучить у конвенціональній науці (прикладом тут є А. Маслов).

Але це завдання вже давно вирішене. Перш за все назвемо одне ім’я, дуже добре знайоме будь-якій культурній людині: Йоганн Вольфганг Гете – відомий усьому світу як видатний поет і громадський діяч Німеччини кінця XVIII – початку XIX століття. Проте не менший внесок у світову скарбницю думки він вніс як природодослідник і засновник *принципово іншого методу наукового пізнання* [13]. Однак наукова громадськість віддала перевагу не цьому живому пізнанню, а механістично-матеріалістичному підходу до природи.

Тому, коли робота з вироблення основи безпередумовної гносеології [14] була повністю завершена на кінець XIX століття Рудольфом Штайнером [15], культурне людство зовсім проспало цю епохальну подію. Адже цей мислитель вже у своїй докторській дисертації, яка потім вийшла окремим видан-

ням під назвою “Істина і Наука” [12], проголосив перед світовою науковою спільнотою можливість пізнання духовної реальності і відповів на одвічне питання: “Що є Істина?”, а також похідне: “Якою повинна бути заснована на ній Наука?”.

* * *

На жаль, ця сама наукова громадськість залишилася глуха до рятівної для всієї цивілізації можливості зробити корінний перегляд основ науки, а услід за цим – і соціальної практики. І тоді Р. Штайнер був вимушений самостійно, вже без участі інтелектуальної еліти, побудувати *цілісний корпус духовної науки* [16; 17]. Завдяки цьому відтепер будь-яка людина (а не тільки філософ чи містик) має змогу не теоретично, а в реальному мислєдїяльнїсному процесі, знайти Себе і своє місце в Універсумі, отримати відповіді на так звані “вічні питання” – таємниці Життя і Смерті, Добра і Зла, еволюції Всесвіту, походження і призначення Людини. Відтоді минуло століття, як існує Духовна наука з практичними починами в усіх сферах життя – від педагогіки до банківської справи, проте сон розуму поки сильніший і продовжує породжувати чудовиськ, а Антропософія, як і раніше, залишається **широко відомою**, на жаль, тільки у **вузьких колах** інтелектуалів.

* * *

У цьому короткому нарисі неможливо детально описати, як відбувається переосмислення всієї картини всесвіту на основі єдності матерії і свідомості. Кожен читач може сам звернутися до Духовної науки за потреби і можливості. Тут важливо лише зосередити увагу на суті найновішого пізнавального підходу, отримати перший досвід його застосування.

Тепер, коли закладений бездоганний гносеологічний фундамент, можна приступити до **діяльності** – як власне **пізнавальної**, так і тієї, що виникає з її результатів – **творчої**, точніше – **творення**. Тому у цьому разі на передній план виходить питання про **метод** (що по-грецьки означає **Шлях**).

МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА

Очевидно, що багато в чому нове – це добре забуте старе. Безумовний підхід до буття і мислення почав розвивати ще Аристотель. Проте ця культурна традиція була перервана разом із заходом епохи схолас-

тики. Коли зліг цей останній бастион Істини, вульгарний матеріалізм почав свій переможний похід.

Наближаючись до якого-небудь явища, ми отруєні наступним підходом: істотним вважаємо його **зміст**, а **форма** – це щось тимчасове, приватне, неістотне. Розглянемо це на найпростішому прикладі: якщо за явище візьмемо скляний стакан, то, безумовно, істотним матеріалістична свідомість вважатиме скло, яке в даному конкретному випадку прийняло форму стакана. І що, здавалося б, може бути переконливіше?

Проте Аристотель із самого початку пізнавального акту не впадав у матеріалістичний гіпноз. Для нього всіяке явище було **матерією і формою**, причому саме форма була сутнісною [18; 19]. У нашому випадку зі стаканом, насправді, принципово важливою є саме його форма (тому даний предмет і називається саме “стакан”, а не “шкло”), а матеріал, з якого він виготовлений, для його основної функції є щось вторинне.

Очевидно, що аристотелівський підхід заснований на переживанні, що саме *мисленнєва форма* є сутнісною в об'єкті і володіє головним атрибутом буття. Таке мислення здатне **розчиняти у собі і форму** [20], тобто робити її гомогенною своїй свідомості. Загальноприйнятий же підхід заснований на протилежному гіпнотизуючому впливі, котрий надходить ззовні і потрапляє в нашу свідомість й закарбовує в ній ілюзорний образ світу, нібито завершений в усіх своїх субстанціях і в якому людина не бачить ніякої творчої ролі. Природно, що у такому світі особа може тільки більш-менш уміло пристосовуватися, але навряд чи спроможна його істотно змінювати, й аж ніяк не може претендувати на творіння цього світу.

В конвенціональній науці у цих тенетах **форми і матерії** розбираються небагато філософів, спеціалістів з аристотелізму. Але це, на наше переконання, зовсім не тема сухих дисертацій, далеких від соціальної практики фахівців, а питання життя і смерті для сучасної людини. І те, що раніше було доступне лише генієві Аристотеля, сьогодні повинне було б стати новою здатністю будь-якої культурної людини. Цей підхід якраз і є те, з чого могло б розпочатися підвищення якості життя, принаймні замість безглуздої зовнішньої боротьби.

* * *

Результати застосування цього підходу до **пізнання** світу – це сутнісно і є корпус Ду-

ховної науки Р. Штайнера. А результати застосування цього підходу до **перетворення** світу (вірніше, до **проектування** людської діяльності із його перетворення) – це підсумки життя іншого видатного мислителя і громадського діяча (у найвищому сенсі цього слова) другої половини ХХ століття – Георгія Петровича Щедровицького [21; 22], фундатора системно-мислєдїяльнїсної (СМД-)методології [23; 24]. Це – вчення і водночас величезна соціальна практика (також як і ретельно замовчувана Антропософія) розгляду світу зовні суб'єкт-об'єктної схеми, і на підставі цього проектування його перетворення. СМД-методологія є сучасний аристотелізм на вищому ступені розвитку [25], а її практика отримала назву – організаційно-діяльнїсна гра [26].

* * *

У цьому короткому нарисі немає змоги зупинитися ні на тому, ні на іншому Вченні. Єдине, потрібно сказати, що якби ця робота (життєвий подвиг!) не була виконана, основа Соціальної Алхімії була б неможлива. У цьому сенсі вона робить наступний крок у дерзанні, що вочевидь уже виводить за межі аристотелізму, який доводить до досконалості розчинення і трансформацію мисленнєвих форм, але при цьому осілу матерію залишає поза сферою своєї досяжності як “суто гносеологічну категорію” [23]. І справді, світове мислення, котре діє через людину, принципово не може “дотягнутися” до матерії, трансцендентної йому. Тільки коли воно стає індивідуальною здатністю пробудженого Я – Антропоса, зануреного в матерію, з'являється можливість наступного кроку – **трансубстанції**.

АНТРОПОЦЕНТРИЧНА ОСНОВА

Людина – мірило всіх речей. Відмовляючись від матерії як від початкової точки всякої думки про природу речей, уникаємо й іншої крайності та не поступаємося цим місцем нікому (Природі, Світовому розуму, Вищим цивілізаціям, які неначе, можливо, нас створили). Тому важливо провести **центрування** пізнавального і діяльнїсного підходів на Людині [27].

Світ, **субстантність** якого невід'ємна від людської свідомості, може розумітися як макрокосмічна людина – Адам, Антропос. Як підкреслювалося з різних поглядів, першочергово нас цікавить соціальний світ, який при такому підході може розглядатися як

соціально-антропоморфний організм. Тоді, в душі західної традиції, тут, як істотно, можна виділити Плоть і Кров соціального організму. Під **Плоттю** потрібно розуміти (за аналогією з біологічним організмом людини) всі його явно виражені, оформлені органи: це різні взаємозв'язки і відносини між людьми, а також усі види організацій, які вирізняються стійкістю. **Кров'ю** ж соціального організму є його текуча складова, що забезпечує в ній обмін речовин, зростання і розвиток його органів. Очевидно, що це – фінанси в найширшому сенсі цього слова, тобто всі рухомі матеріальні і духовні цінності.

МЕТАФІЗИЧНА ОСНОВА

Тепер можемо побачити, як у соціальному організмі виявляються універсальні всеосяжні принципи. Ще у піфагорійській школі ці закони осягалися через розуміння покладеного в їх підґрунтя Числа. Проведемо далі нашу основу як виявлення сенсу ключових для Соціальної Алхімії Чисел, імовірно охоплюючи чотири плани буття – фізичний, ефірний, душевний і духовний (ментальний).

Завдяки вищеописаним гносеологічній і методологічній основам неважко зрозуміти, що те, що на фізичному плані виявляється як **речовинні** процеси (які фіксує анатомія), на ефірному становить **життєві** (які ледве уловлює фізіологія), на душевному – **психічні** (про які марно намагається міркувати “наука про душу без душі” – психологія); на духовному – **соціальні** процеси (які упускає інша безпредметна наука – соціологія). Зазначені процеси, по-різному виявляючись на різних планах, все ж є ущільненням (або розрідженням) однієї і тієї ж сутності, й називаються субстанціями.

* * *

1 – (–) те, що, не дивлячись на все різноманіття соціальних процесів соціального світу, розглядаємо його як щось Єдине, як цілісний організм початкового Адама. Основне завдання Соціальної Алхімії в цьому контексті – це транссубстанція Старого Адама в Нового Адама. Це означає становлення людства, колись Богоствореного, такого, що з'єднався зі світом субстанцій у свідомій, наповненій любові, **єдиній** організованості вільних індивідуальностей, що повністю виявляє свою Божу природу і поєднується у гармонії зі своїм Божественним Джерелом.

* * *

2 – (–) те, що у всьому різноманітті соціальних процесів виділяємо дуальність Плоті і Крові соціального організму, що твориться відповідно до сил нерухомого (Зодіак) і рухомого (планетарного) космосу [28]. У результаті виникають, з одного боку, соціальні явища, які у здоровому стані повинні носити стійкий стабільний характер, інакше виникне хаос і дезорганізація, а з іншого – соціальні явища, які у здоровому стані повинні завжди залишатися текучими, інакше виникнуть тромби, закривлення і смерть. Як уже зауважувалося при розгляді антропоцентричної основи, перше – це будь-які свідомо створені соціальні організованості (домовленості, оргуправлінські структури, етичні норми); друге – різноманітні поточні матеріальні і духовні цінності, передусім фінанси у їх сутнісному плані – як Крові соціального організму. Ці дві складові вимагають принципово різної алхімічної дії: перша – легкої, навіть можна сказати, витонченої участі, яку можна назвати **впливом**; друга – глибинного, (кровного!) **безпосереднього** співпереживання, вживання у субстанцію фінансів. Це потім буде покладено в основу подвійної побудови корпусу Соціальної Алхімії, розділи якого можна було б назвати відповідно, **Алхімією Впливу** та **Алхімією Фінансів (табл. 1)**. Причому перша розгортає свою діяльність у соціальному просторі, а друга – у часі. А те, що у Священному Писанні символічно описано як Дерево Пізнання і Дерево Життя – це і є джерела сил, що творять, відповідно, для цих розділів Соціальної Алхімії.

* * *

3 – пов'язане із принципом Божої **Трійці** (Бог Отець, Бог Син і Бог Дух святий), котра знайшла відображення у людській трітності (тіло – душа – дух) і наявна у світі як

Таблиця 1

Взаємодоповнення Алхімії Впливу та Алхімії Фінансів за параметрами “нерухоме – текуче”

Нерухоме	Текуче
Зодіак	Планети
Дерево Пізнання	Дерево Життя
Простір	Час
Плоть	Кров
Алхімія Впливу	Алхімія Фінансів

Таблиця 2

Обґрунтування трьох засадничих сфер Соціального Організму за параметрами Святої Трійці

Отець	Син	Святий Дух
♁(Сірка)	☿(Меркурій)	☉(Сіль)
Свобода	Рівність	Братерство
Духовно-культурна сфера	Державно-правова сфера	Господарська сфера

три відомих у класичній алхімії процесів творення: Сірчаний (♁) – Меркуріальний (☿) – Сольовий (☉). Ці три процеси в душевному житті людини виявляються як її прагнення відповідно до **Свободи, Рівності і Братства (табл. 2)**. Вони також диференціюють соціальний організм на **господарчу** сферу (де людина контактує з природою і переробляє її, долучаючи її до соціального організму), **державно-правову** (де люди взаємодіють між собою) і **духовно-культурну** (де найважливішими є людські здібності) сфери [29]. Хоча теоретично можна придумати багато різних моделей розмежування соціального організму (наприклад, славнозвісні “базис і надбудова”). Все ж зазначений розподіл є сутнісним, оскільки ґрунтується на диференціації самих засадничче-самотворчих сил.

* * *

4 – усе багатоманіття матеріальних виявів, знову ж таки, згідно з генієм Аристотеля, – це взаємодія чотирьох стихій – земної ▽, водної ▽, повітряної ▲ і вогняної Δ. Їх можна співвіднести із чотирма вищеназваними планами: ▽ – фізичний, ▽ – ефірний, ▲ – душевний, Δ – духовний.

▽ на фізичному плані – три добре відомих агрегатних стани речовини (твердий, рідинний і газоподібний) плюс суто тепловий стан, котрий у фізиці названий плазмою;

▽на сферному плані – чотири стихії; причому для Алхімії тепло не є всього тільки “міра кінетичної енергії рухомих частин матерії”, це – наступний за повітряною, більш високий ступінь тонкості речовинності (а насправді – не фізичний, а ефірний рівень субстанційності);

▲ в душевному житті чотири стихії визначають чотири основних типи людського темпераменту (холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік);

Δу соціальному житті ці стихії визначають характер перебігу соціальних процесів: у застигнутих процесах переживає земна стихія, у ритмічних – водяна, у поривоподібних, спонтанних – повітряна, у наповнених пристрастями, почуттями або любов’ю – вогняна.

5 – це п’ятий елемент – **квінтесенція**, який у соціальній дійсності означає зародження **події**, Спів-буття людини і Бога, котре не витікає стихійно із минулого (**тенденції**), а зіткане свідомою роботою людини з тим, що її приносить майбутнє (**інтенція**).

7 – це сім металів класичної Алхімії: Свинець – Мідь – Ртуть – Залізо, Срібло – Золото [30]:

▽ на фізичному плані – це всім добре відомі **речовини**;

▽на ефірному (в гомеопатії) – це певні **цілющі сили**, що вивільняються при потенціюванні цих металів;

▲на душевному – це сім характерних проявів типів особистості у груповій роботі [31];

Δна духовному (як буде показано далі) – це стадії метаморфози субстанції грошей – Крові соціального організму.

* * *

12 – це дванадцять основних субстанцій [32], котрі виникають тоді, коли три процеси творення – Сірчаний, Меркуріальний і Соляний – виявляються через чотири стихії (**табл. 3**). Нижче буде показано, як у Тілі соціального організму ці 12 субстанцій утворюють 12 органів (сегментів або секторів).

Таблиця 3

Дванадцять основних субстанцій Тіла соціального організму

	▽ (Земля)	▽ (Вода)	▲ (Повітря)	Δ (Вогонь)
♁ (Сірка)	Ca (Кальцій)	Al (Алюміній)	Si (Кремній)	P (Фосфор)
☿ (Меркурій)	Na (Натрій) (Луги: K, Na, Li, Rb)	Mg (Магній)	Cl (Хлор) (Галогени: Cl, Br, I)	S (Сірка)
☉ (Сіль)	C (Вуглець)	O (Кисень)	N (Азот)	H (Водень)

Таблиця 4

Тіло соціального організму, що виникає із Зодіакальних сил

	▼ (Земля)	▼ (Вода)	▲ (Повітря)	▲ (Вогонь)
 (Сірка)	 Са (Кальцій)	 Al (Алюміній)	 Si (Кремній)	 P (Фосфор)
 (Меркурій)	 Na (Натрій) (Луги: K, Na, Li, Rb)	 Mg (Магній)	 Cl (Хлор) (Галогени: Cl, Br, I)	 S (Сірка)
 (Сіль)	 C (Вуглець)	 O (Кисень)	 N (Азот)	 H (Водень)

АСТРОСОФСЬКА ОСНОВА

Алхімічне світобачення досягає єдності свідомості не тільки із зовнішнім плотським світом і соціальним, а навіть із Космосом. Втім, при уважнішому розгляді, тут немає нічого дивного, оскільки Космос набагато більше є умоглядною конструкцією, ніж такий “реальний” і предметно-чуттєвий світ. Для стародавніх Космос був візуалізацією духовної реальності, дія якої відповідала саме геоцентричній системі Птолемея. Звичайно ж, для нас це – не “повернення в печери”. Просто для стародавніх, як це вже підкреслювалося, зв’язок з духовною реальністю ще не був перерваний, як у сучасній свідомості, тому їм розкривалися безмежні криниці Космічної Мудрості, – того, яким чином відбувається творіння матеріального світу і долі земних людей із Космосу. Жалюгідні залишки цього, що дійшли до нас як астрологія, лише компрометують цю Мудрість перед досвідом наукового пізнання, а не вказують на неї.

Для Астрософії Космос не є потойбічним світом, про який можна лише побічно судити на підставі астрономічних спостережень і відповідних обчислень. Вона розглядає те,

як наш земний світ виникає з Космосу і, зокрема, знаходить у нім джерела основних субстанцій як ущільнені Зодіакальні сили. Оскільки соціальна матерія являє собою ті самі 12 субстанцій, але на ментальному ступені ущільнення, то нижче буде показано, як будується Тіло соціального організму з духовних сил нерухомих зірок (Зодіакальних сил). Саме там слід шукати джерело 12 вищеописаних субстанцій [32] (*див. табл. 4*).

* * *

Отже, кров соціального організму виникає з духовних сил рухомих зірок (сил Планетарного Космосу). Саме там доречно шукати джерело субстанцій семи Металів. І якщо дванадцятиричність – це закон побудови простору, то семиричність – закономірність перебігу часу, що визначає перебіг днів тижня (*табл. 5*).

СОЦІОСОФСЬКА ОСНОВА

Тіло соціального організму

Довершене Тіло соціального організму означає наявність таких відносин між людьми, котрі засновані на принципах Свободи, Рівності і Братерства. Вперше це **лише як гасло** прозвучало під час Французької Револуції.

Таблиця 5

Кров соціального організму, що виникає із сил Планетарного Космосу

Срібло	Залізо	Ртуть	Олово	Мідь	Свинець	Золото
						
Місяць	Марс	Меркурій	Юпітер	Венера	Сатурн	Сонце
Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя

люції. А це означає, що була порушена безперервність свідомості, і ці рятівні ідеї увійшли до життя хаотичним чином та перетворилися на свою протилежність. Благодатними вони будуть тільки тоді, коли увійдуть до кожної з відповідних сфер потрійного соціального організму: Братерство – в господарську, Рівність – у державно-правову, Свобода – в духовну.

У цьому аналітичному контексті очевидно, що унітарна держава вже давно є пережитком, і її функція має бути звужена до сфери права і безпеки. Соціальний організм повинен природно (відповідно до Божого архетипу) розчленовуватися принаймні на три незалежні сфери. Над ними немає ніякої верховної влади, і це зовсім не приведе до розпаду: просто, на відміну від платонівського типу держави, кожна людина бере продуктивну участь у всіх трьох сферах [33]. Вона організує своє душевне життя в усьому соціальному організмі, і це приводить до розв'язання найбільшої дилеми – урівноваження особи і соціуму.

Для практичної реалізації цього надзавдання методами соціальної Алхімії у Тілі соціального організму повинно бути побудовано те, що сутнісно буде його **нервовою системою**. Оскільки досліджуваний організм розчленовується на господарську, державно-правову і духовну сфери, і кожна з них, своєю чергою, диференціюється відповідно до чотирьох стихій на чотири сектори, тому всього виникає дванадцятикратне розмежування соціального організму. Використовуючи знання про властивості 12 субстанцій і 12 знаків Зодіаку, нескладно ідентифікувати й наявність 12 секторів.

* * *

У духовній сфері відомо три фундаментальні сегменти, які в деякому розумінні є її першоелементами і задають тон у будь-якій духовній діяльності; це – наука, мистецтво і релігія [34]. Але всі вони виникли із стародавніх центрів містерій, котрі для

блага людської еволюції повинні були тимчасово піти з арени проявлених подій (стати **езотеричними**). Проте настав час, коли людству повністю передана відповідальність за його майбутнє, а це означає, що езотерика має знову стати явленою, тільки вже не за допомогою великих Учителів, а безпосередньо для кожної зрілої свідомості. Тому до трьох соціальних першоелементів духовної сфери – НАУКА – РЕЛІГІЯ – МИСТЕЦТВО, – які відповідають Землі – Воді – Повітрю, додається четвертий – ЕЗОТЕРИКА – воістину Вогненний елемент.

* * *

У господарській сфері також добре відомо три фундаментальні сегменти: КАПІТАЛ – ПРИРОДА – ПРАЦЯ [35]. І тут неважко встановити їх відповідність трьом першоелементам – Землі – Воді – Повітрю. До цього потрібно додати ще один унікальний всепроникаючий елемент, який, проте, є особливим органом подібно до того, як кровоносна система – специфічний орган у біологічному організмі. Зрозуміло, що мовиться про ФІНАНСИ, які і є вогненний елемент у форматі господарської сфери.

* * *

І нарешті, в державно-правовій сфері отримуємо свої чотири першоелементи: ПРАВО – БЮРОКРАТІЯ – ПОЛІТИКА – САМООРГАНІЗАЦІЯ, які відповідають чотирьом першоосновам Землі – Воді – Повітрю – Вогню (*табл. 6*).

* * *

Уявимо собі, що створюється досить велика Спільність людей, у якій наявні всі 12 секторів. Для координації їх діяльності й ухвалення рішень, що стосуються життєтворення усієї Спільності, створюється Алхімічна Координаційна Рада (АКР) із представників усіх 12 секторів. За своєю суттю АКР – центр нервової системи, а відтак і **мозок** соціального організму.

Таблиця 6

Тіло соціального організму як взаємодоповнення його дванадцяти першоелементів

Сфери \ Стихії	▽ (Земля)	▽ (Вода)	△ (Повітря)	△ (Вогонь)
Духовна	Наука	Релігія	Мистецтво	Езотерика
Державно-правова	Право	Бюрократія	Політика	Самоорганізація
Господарська	Капітал	Природа	Праця	Фінанси

Алхімічна Координаційна Рада

Практична робота АКР (розробка проєктів, або ухвалення рішень) відбувається таким чином, що у гармонійному обговоренні (відповідно до правил **соціальної гігієни**) взаємодіють полярно протилежні погляди, погашаючи будь-які однобічності і приводячи один одного до повноти і гармонії. Усередині кожного з трьох процесів творення Вогонь протистоїть Воді, а Повітря – Землі.

Обговорення питання починається в **Господарській сфері АКР з погляду КАПІТАЛУ**. Наприклад, пропонується нова підприємницька ідея. Їй суперечить позиція ПРАЦІ: чи є кваліфіковані трудові ресурси для її втілення, чи не шкідлива буде праця, котра утілюватиме цю ідею? Коли досягнуто врівноваження, тоді розглядається проблематика ПРИРОДИ, щонайперше екологічні наслідки втілення ідеї: наскільки корисні для здоров'я людини результати зреалізування проєкту; їй знову протистоїть позиція, але тепер ФІНАНСІВ: який прибуток, чи є інвестори, потенційні споживачі?

Далі обговорення переходить до **Державної сфери АКР**. Погляд ПРАВА: наскільки законне втілення проєкту? Йому суперечить точка зору ПОЛІТИКИ: як це співвідноситься із поглядами найвпливових політичних фігурантів? Після урівноваження вступає в дію БЮРОКРАТІЯ: як отримати всі потрібні дозволи? На противагу їх позиціює себе САМООРГАНІЗАЦІЯ: якими оптимальні організаційні форми мають бути, щоб здібності і потреби учасників отримали найкращий вияв і задоволення?

Й насамкінець, робота **Духовної сфери АКР**. Позиція НАУКИ: яке наукове обґрунтування проєкту? Погляд МИСТЕЦТВА: наскільки естетичний проєкт і його результати? Після їх урівноваження – точка зору РЕЛІГІЇ: як утілення проєкту вплине на релігійне життя, мораль, чи не суперечить воно традиційним релігійним правилам, чи не образить відчуття віруючих? Урівноважують відповіді на ці запитання і завершують обговорення аргументації ЕЗОТЕРИКИ: яка духовна суть ідеї, а також яка субстанційність процесів зреалізування проєкту?

Під час функціонування АКР його члени в кожному секторі фактично працюють з однією із дванадцяти відповідних субстанцій.

Кров соціального організму

Для розуміння Крові соціального організму важливо стосовно грошей провести

чітке розмежування між явищем і сутністю, пам'ятаючи, що **явище** – це лише знак у вияві **суті**.

Звісно, для буденної свідомості купюри чи монети – єдина реальність. Але алхімічне споглядання дає змогу пережити той факт, що істотним тут є купівельна сила (спроможність), прихована за цим **грошовим знаком**. Тоді очевидно, що сам собою грошовий знак такою силою не володіє. Ця сила-спроможність з'являється у певний момент, а потім зменшується, поки грошовий знак не перетвориться просто на папірець, тобто перестане означати те, для чого був створений раніше. Для Алхімії Фінансів купівельна спроможність – зовсім не абстракція, що виникає у результаті домовленості людей, а саморушна субстанція. При цьому потрібно утриматися від спокуси, в яку впадали метафізики XVI–XVII століть, – розуміти її як якусь невидиму надтекучу рідину на зразок флогістону: чи то умовну абстракцію, чи то непізнавану **річ у собі**. Як і кров у людському організмі, субстанція грошей є духовно живою і постійно зазнає метаморфози [36].

Таким чином, хоча гроші на вигляд завжди одні і ті ж, але субстанція, що стоїть за ними, в даному місці соціального організму завжди наділена конкретними властивостями. Будучи пронизана трьома світовими процесами, субстанція грошей може нести одну з трьох якостей: Сіра – купівельну, Меркурій – кредитову і Сіль – дарчу.

* * *

Крім того, субстанція грошей залежить від того, приймаються гроші чи виплачуються, а також від того, на що виплачуються. Усе це вносить до потрібного розчленування грошей додаткову диференціацію. Щодо повного циклу метаморфози субстанції грошей, то є підстава виокремити сім основних стадій, які у соціально-духовному плані відповідають семи Металам. Розташуємо їх за днями робочого тижня:

☾ Понеділок: Одержую дохід – народження грошей у моєму бюджеті – Срібло;

♁ Вівторок: Купую – обмін грошей на товар – Залізо;

♁ Серeda: Відкладаю гроші – даю їх у кредит – Ртуть;

♁ Четвер: Маю підприємницьку ідею – беру кредит – Олово;

♁ П'ятниця: Приймаю кредит назад – вирішую подарувати гроші – Мідь;

♁ Субота: Дарую – смерть грошей у моєму

бюджеті (субстанція грошей, немов екскарнує, поєднує із Сутністю проекту, під який одержана даровизна) – Свинець;

○Неділя: Приймаю дар – воскресіння грошей – Золото.

* * *

Ця метаморфоза субстанції грошей зовсім не є відстороненою абстракцією, а має найважливіше значення для здоров'я соціального організму. Через те, що грошові знаки не змінюють свого вигляду і ніяк не відображають метаморфозу субстанції грошей, врешті-решт їй відбуваються всі соціальні катаклізми – від економічних криз до світових війн.

Алхімічний Банк

Для побудови кровоносної системи соціального організму і ритмізації потоків крові, відповідно до Божественно-космічних законів, потрібне **серце** – в нашій Спільності його роль виконує Алхімічний Банк (АБ). Його щонайперше завдання – отримання досвіду алхімічного переживання метаморфози субстанції грошей. Для цього він повинен складатися із семи відділів, що відображають сім стадій метаморфози і що асимілює духовні сили планет. Субстанція грошей пов'язана з потоком часу, який задається послідовністю глобальних епох творіння світу (еонів): Стародавній Сатурн – Стародавнє Сонце – Стародавній Місяць – Марс – Меркурій – Майбутній Юпітер – Майбутня Венера – Вулкан [36]. Тому тиждень окультно розпочинається в суботу, що задає структуру відділів АБ.

↳ Субота: Алхімічна каса – Свинець;

○Неділя: Колегія АБ – Золото;

☾Понеділок: Відділ алхімічної рефлексії (безпеки) – Срібло;

♁Вівторок: Відділ поточних рахунків – Залізо;

♀Середа: Кредитний відділ – Ртуть;

♃Четвер: Аналітичний (інвестиційний) відділ – Олово;

♁П'ятниця: Відділ дарування – Мідь.

* * *

Поточна робота АБ полягає в тому, що будь-яка грошова сума поступає в касу, фіксується Колегією, її якість рефлектується, частина суми стає поточними грошима (самого АБ, або його клієнтів), інша частина – кредитними грошима, а далі розглядається можливість здійснення інвестицій і дарувань; цикл завершується роботою каси АБ на виході.

У процесі функціонування АБ його члени в кожному відділі мають змогу зосереджуватися на переживанні однієї із семи модифікацій субстанції грошей, що відповідає одному із семи металів. Це потім уможливує здійснення трансубстанції.

СОЦІО-АЛХІМІЧНА ОСНОВА

Від процедури до церемонії

Коли **мозок і серце** (АКР і АБ) протягом деякого часу успішно здійснюють свою діяльність за своїм безпосереднім призначенням (відповідно, самоврядування у Спільності і фінансова діяльність), то люди, котрі працюють у відділі АКР чи АБ, отримують досвід свідомого переживання відповідної субстанції, на яких вони спеціалізувалися. Тоді АКР та АБ, крім своєї очевидної суто соціальної функції, знаходять нову – соціо-алхімічну.

Щоб наблизитися до її розуміння, розглянемо для прикладу роботу простого електромотора. На вході він отримує електричний струм, а на виході дає момент обертання. Але, якщо поміняти у нього вхід і вихід, тобто на вході уможливити обертання, то він на виході вироблятиме електричний струм і, тим самим, перетвориться з двигуна в **генератор**.

* * *

Такими ж генераторами можуть стати АКР та АБ, якщо **вміло** поміняти спрямування процесу. В будь-якому разі поточна робота АКР та АБ являє собою зіткнення з опозиційною до них ситуацією зовнішнього світу, стосовно якої вони повинні висунути своє, відповідно організаційне чи фінансове, рішення. Іншими словами, їх поточна робота – це здійснення процедури проектування, або ухвалення рішень щодо наявного перебігу подій. Тому у цій роботі домінуючим є мислення (під час аналізу), котре підсилюється відчуттям (при проектуванні), так що робота не виходить за межі мисленневих форм. Це ще не Соціо-Алхімічна робота, але вже безпосередня методологічна прелюдія стосовно неї.

Алхімія починається там, де ставиться завдання створити новий хід-перебіг подій. Тоді переважатиме воля, яка безпосередньо проникає в матерію. На відміну від мисленневих і миследіяльнісних **процедур**, така робота називається **церемонією**. Істотна відмінність між першим і другим полягає в тому, що при здійсненні процедури потрібно якомога більше знати про **предмет** обговорення для вироблення найбільш адекватного рі-

шення. Воднораз для церемонії треба знати про **об'єкт** якомога менше, оскільки **впливати** можна тільки на те, що невідоме.

Для того, щоб вивести **основні церемонії** Алхімії Впливу та Алхімії Фінансів, потрібно зіставити властивості субстанцій і відповідних їм Зодіакальних і планетарних сил з відповідними відділами АКР та АБ. Крім того, слушно врахувати, що створення нового перебігу подій зовсім не є свавілля, а робота із зустрічним (астральним) струмом часу. В такий спосіб задіюється послідовність вступу до роботи відділів АКР та АБ, що протилежна тій, яка мала місце на процедурному етапі.

* * *

Так, при процедурній роботі АКР починав свою роботу із відділу Капіталу, відповідного субстанції вуглецю і закінчував відділом ЕЗОТЕРИКИ й субстанції фосфору. При церемоніальній роботі, як уже наголошувалося, вхід і вихід міняються місцями: АКР на виході даватиме субстанцію вуглецю, що, у поняттях класичної Алхімії, і є Філософський Камінь, який перетворює будь-який метал на Золото. У Соціальной Алхімії ця властивість відповідає субстанції Капіталу.

Що стосується АБ, то в тому місці його схеми, яке відповідає його Колегії, генеруватиметься Золото, що означає приріст субстанції грошей. Це, фактично, відбуватиметься, звичайно ж, не як матеріалізація грошей “у тумбочці”, а як зростання власного капіталу АБ, перш за все за рахунок пожертвувань на його благодійну діяльність.

Отже, Алхімія Фінансів не має нічого спільного з таємницями спекуляцій на фондових біржах [39], але є свідомою роботою з кров'ю соціального організму, який перетворюється на Нового Адама. Це означає, що завдяки цьому те, що начебто є чимось вельми далеким від духовності, виявляється самим духовним; має пряме відношення до Христової Крові, містерій Святого Грааля, до оновлених містерій тамплієрів, котрі сповідували принцип **грунту і крові**.

Основна церемонія Алхімії Впливу

Який спадок приймає Алхімія від сил Зодіаку, щоб прийняти естафету творення? Щоб це зрозуміти, уявимо як знаки Зодіаку утворюють наступність імпульсів, котрі формують людську цивілізацію [40] від вихідного Божого стану (Овен) до сучасної епохи (Риби):

♃ Логос творення оглядається на створений світ (універсум);

♃ сприйняття рухливості універсума;

♃ знаходження самого себе вже всередині універсума;

♃ самозамикання від зовнішнього світу;

♃ заповнення автономним душевним змістом внутрішнього світу;

♃ дозрівання цього духовного змісту;

♃ знаходження рівноваги у собі самому, готовність до прививки;

♃ ядовите жало зовнішнього світу;

♃ мисливець, вихід у зовнішній світ;

♃ тваринник, приручення захвачених елементів зовнішнього світу;

♃ землероб, освоєння (інтеріоризація) приручених елементів зовнішнього світу, досягнення надлишку;

♃ торговець, трансфер, розповсюдження власного надлишку в зовнішньому світі.

* * *

Тепер сприйmemo ці імпульси творення в оберненій наступності відділів АКР.

Роботу розпочинає *духовна сфера*:

♃ Відділ ЕЗОТЕРИКИ: виокремлення об'єкта впливу з Універсума та його замикання; об'єкт, що відокремлений від універсума, продовжує мигати своїм внутрішнім світлом. Звідси – одержання субстанції **Фосфору**.

♃ Відділ РЕЛІГІЇ: приручення об'єкта, надання йому м'якості глини. Одержання субстанції **Алюмінію**.

♃ Відділ МИСТЕЦТВА: поглядання на бувший об'єкт як на результат творіння. Власне висікання Божої іскри. Одержання субстанції **Кремнію**.

♃ Відділ НАУКИ: врівноважування сприйняття об'єкта як нового універсума у ролі Логосу творення і минулого переживання об'єкта у стародавньому універсумі. Одержання субстанції **Кальцію**.

Роботу продовжує *державно-правова сфера* АКР:

♃ Відділ САМООРГАНІЗАЦІЇ: виявлення в новому універсумі свого представника (двійника), котрий у маніхейській традиції сприймається хоч як диявольський (запах сірки), але все ж є близнюком (аналогічне поняття – Сторож Порогу). Одержання субстанції **Сірки**.

♃ Відділ БЮРОКРАТІЇ: пошук, переслідування і поразка (перенасичення) двійника. Одержання субстанції **Магнію**.

♃ Відділ ПОЛІТИКИ: трансфер свого внутрішнього досягнення в новий універсум. Одержання субстанції **Хлору**.

♃ Відділ ПРАВА: дозрівання заплідненого

перенасичення Собою нового універсуму. Одержання субстанції **Натрію**.

Роботу завершує *господарська сфера* АКР:
♁ Відділ ФІНАНСІВ: заповнення пустого місця у стародавньому універсумі Новим універсумом. Одержання субстанції **Водню**.

☿ Відділ ПРИРОДИ: проростання Нового універсума у стародавньому універсумі. Одержання субстанції **Кисню**.

♃ Відділ ПРАЦІ: приведення у рух оновленого стародавнього універсуму. Одержання субстанції **Азоту**.

♁ Відділ КАПІТАЛУ: відображення влади минулого господаря стародавнього універсуму. Одержання субстанції **Вуглецю** – Філософського Каменю.

Основна церемонія Алхімії Фінансів

Одержання Золота розпочинається у касі на виході АБ (що відповідає Майбутньому Вулкану), де отримують вихідну субстанцію Свинцю. Далі відбувається транссубстанція за наступним рядом:

Свинець – Мідь – Олово – Ртуть – Залізо – Срібло – Золото.

Зміст цієї церемонії одержимо тоді, коли знову зіставимо властивості субстанцій та імпульси творення планетарного космосу:

♁ Майбутній Вулкан містить у собі кінцеві цілі творіння, які доносяться до нас як **інтенції**, котрі линуть із Майбутнього;

♀ дає нам теплоту їх розуміння – **смысл**;

♁ перетворює ці смысли в наші ідеальні **цілі**;

♀ поряд з ідеальними цілями дає змогу правильно сприйняти меркантильні **цілі-мотиви**;

♁ вибудовує конструкт із **ресурсів** й указує на те, як це може бути досягнуте;

♁ рефлексує потік-перебіг **тенденцій** із Минулого;

♁ забезпечує зосередження для **прийняття рішення** (в Теперішньому).

* * *

Тепер можна уявити як відділи АБ здійснюють основну церемонію Алхімії Фінансів:

♁ Алхімічна каса: сприйняття інтенцій, пов'язаних з окремим фінансовим об'єктом. Одержання субстанції **Свинцю**.

♀ Відділ дарування: одержання субстанції **Міді**.

♁ Аналітичний відділ: одержання субстанції **Олова**.

♀ Кредитний відділ: одержання субстанції **Ртуті**.

♁ Відділ поточних рахунків: одержання субстанції **Заліза**.

♁ Відділ алхімічної рефлексії: одержання субстанції **Срібла**.

♁ Колегія АБ: одержання субстанції **Золота**.

ОСНОВА У РЕАЛЬНОСТІ

Перехід від мислення до діяння

Читач, котрий дочитав до цього місця і котрий активно переживає у чистому мисленні увесь цей не зовсім звичайний зміст, має право запитати: ну і що далі? Що можна зі всім цим робити в реальному житті?

Але це якраз те вузлове місце у проведеній донині суто мисленнєвій роботі, з якого мислення може **безперервно** (у вищеприписаному математичному сенсі) втілюватися в діяльність. Це можливо, наприклад, у тому разі, якщо відбудеться нова зустріч із самим Собою. Якщо до цих пір відбувався рух читача до себе і він усвідомлював себе як мисляче Я, а відтак таке, котре перебуває поза суб'єктом й об'єктом, і своєю мисленнєвою діяльністю породжує і те, й інше, то тепер прийшла пора зробити наступний крок (але вже не **до себе**, а у Собі) і **здійснити Себе як діяльне Я**. Для зустрічі зі своїм мислячим Я треба було відрефлексувати процес живого **мислення**. Для наступного кроку – відрефлексувати також своє діяння, тобто виявити Себе діяльного **тут і тепер**.

Читачеві, який дійсно пройшов увесь шлях до теперішнього місця, не складе особливих труднощів **виявити Себе як того, хто читає цей текст**. Тут важливо звернути увагу, що справжній момент у тексті описує саме це, тому читач знаходить себе у тексті немов би відображеним у дзеркалі. Далі, він не тільки із здивуванням виявляє, що в цьому тексті тепер пишеться про нього Самого, а й рефлексує це виявлення, – якраз про це у попередній пропозиції й було сказано. Тоді виникає коридор із дзеркал. Це можна навіть візуалізувати для унаочнення: якщо я візьму в руки дзеркало і стану перед іншим – настінним, то в нім виникне віддзеркалення мене самого, як того, хто тримає дзеркало; водночас в останньому виникне зображення настінного дзеркала, що відображає мене, тримаючого інше дзеркало в руці, і так далі.

Таким чином, в обох дзеркалах виникне нескінченний ряд відображених, усе більш зменшених, дзеркал, себто такий собі коридор з одного задзеркалля в інше. Цей коридор у задзеркаллі вельми цікавить любителів Магії, але для нас це тільки візуалізація коридору між свідомістю читача і змістом тексту. Оскільки перше і друге є щось субстанціально однорідне, то можна припустити, що це не оманливий коридор, а реальний, і читач зможе пройти ним та заглянути у “текстове задзеркалля”. Скажемо відразу: там – образ благодатного Майбутнього, яке може

наступити завдяки самому читачеві. Якщо буде досягнута безперервність у співвідношенні змісту свідомості і текстового змісту, то читач зможе реально пройти в **текстове Майбутнє**, а потім, якщо захоче, зуміє отримати це Майбутнє у **своїй свідомості** (а для буденної свідомості ще простіше: описане в тесті відбудеться у реальному житті).

Так ось, до нинішнього моменту читач виявив у тексті самого Себе читаючого, а потім читає у тексті про те, як він це виявлення Себе зробив, далі читає, що він відрефлексував те, що він себе виявив (себто виявив сам процес виявлення як свою власну діяльність). Згодом, якщо він не втратив нитки у цих хитросплетіннях змісту тексту і своєї свідомості, котрі взаємовідображувалися один в одному, то з'ясує, що текст дзеркалить його, а він дзеркалить текст, і це створює коридор, яким він тепер може активно пройти своєю свідомістю в духовний зміст, котрий розгортається в тексті (а не просто його дзеркалить).

Тепер текст (**тут і тепер**) пропонує читачеві ґрунтовно **зважити** себе: чи достатньо він досконалий, щоб іти далі? [41]. Якщо відповідь негативна, то він відкладає текст, або читає його з початку, оскільки попередній текст вже сам собою є хорошою школою зміцнення Я-свідомості; тоді він знову доходить до цієї точки (один чи кілька разів). Якщо ж він скаже “так” (неважливо, цієї миті чи абзацом раніше), то можна входити у текстовий простір Майбутнього і сміливо читати далі.

Так що ж далі? А далі читач зустрічає на форумі одного з антропософських або методологічних сайтів “братів по розуму” – інших читачів, котрі, як і він, ухвалили усвідомлене і вільне рішення самим будувати благодатне Майбутнє.

Вони знайомляться, створюється навчальна Соціо-Алхімічна Лабораторія, у якій досліджується новими методами [42] соціальна дійсність і те, як її можна одухотворити. Результати цього дослідження можуть бути приблизно наступні.

Перше відкриття: “погана новина”

Існуюча соціально-політична система (надалі Система), **на перший погляд**, така, що абсолютно не сприяє пробудженню Я-свідомості людини і заснованих на Я творчих сил, здатних перетворювати навколишню дійсність.

Більш того, Система всіляко перешкоджає пробудженню Я, бачить у нім свого головного ворога. Цього вона домагається наступними засобами:

- здійснюючи інспірацію приголомшливих, пригнічувальних, страхітливих, присипляючих або розбещувальних подій, і здійснюючи гіпнотичну трансляцію їх через “випуски новин” у ЗМІ;
- підтримуючи грабіжницьку податкову

систему, що віднімає у кожного чесного громадянина можливість вільної соціальної творчості та істотно перешкоджає зародженню самоорганізації і самоврядування;

– вилучаючи шляхом узаконеного грабунку гроші, що прямують на роботу гігантського чиновницького апарату Системи, у якому, по-перше, відбувається остаточна духовна деградація самих чиновників – гвинтиків цього апарату, а по-друге, задушення цим апаратом будь-якої вільної ініціативи, всього, що свідомо й підсвідомо прокидається як Я;

– створюючи особливий простір для спонтанно пробудженого Я, спрагло до активності і самовираження, – простір політичної боротьби. На перший погляд, це просто джунглі, де розпалюються самі дикі первісні інстинкти і при цьому політики-зомбі піднімаються “вгору сходами, що ведуть униз” [43], займають “сяючі висоти” [44]. При глибшому розгляді стає зрозуміло, що це – своєрідна система темного посвячення, розвитку проти-Я, у якій “щасливчики”, які, зійшовши трупами своїх суперників до пекельного Олімпу, зможуть увійти до окультино-політичної номенклатури й отримати всі мислимі та немислимі блага і всемогутність;

– підтримуючи квітуче життя **закулісного** політичного театру, на сцені котрого розгортаються примітивні спектаклі, – ілюзії демократії і вільного волевиявлення народу, тоді як підтасовування результатів голосувань стало нормальним явищем;

– надаючи окультино-політичній еліті безмежні права і мінімум обов'язків; про неї загалом відомо мало, оскільки вона відгороджена від погляду широкої громадськості повсюдно підтримуваною місцевою правлячою владою, міжнародним мафіозно-олігархічним закуліссям;

– обмежуючи можливості діяти тих, хто не засліплений владою остаточна, і хто чудово розуміє, що нитки безмежного владарювання тягнуться саме сюди (до політтеатру), що звідси відбуваються призначення всіх ключових політичних фігур. Але за його кулісами має місце зсув мотиву на мету: захоплення влади і грошей є лише засобом для цілей, що набагато далекоглядніші, – **цілей окультичних**, пов'язаних з підготовкою й утвердженням Князя Темряви [45]. А тому методи досягнення останніх – також окультині [46; 47]: це викрадені від Дерева Пізнання і Дерева Життя духовні сили, які в їхніх руках стають, відповідно, Магією Влади і Магією Обману, що перебудовують відповідно Тіло і Кров соціального організму так, щоб вони відповідали суті не Нового Адама, а Князя Темряви;

– відібравши в обивателя владу і гроші, Система може безперешкодно відтворювати себе за допомогою фінансування, що знахо-

диться у неї під повним контролем у контексті чітко запрограмованого духовного життя суспільства, і, **перш за все**, системи освіти.

Друге відкриття: “хороша новина”

Але все вищеописане так жахливе і безвихідне тільки з першого погляду. Це, справді, достатньо об’єктивна картина, проте все таки не кінцева, а стартова, яку потрібно подолати, передусім у своїй свідомості, котра вивільняється від ілюзій (Основна соціальна вимога нашого часу). Тому ми робимо подальші кроки у розумінні того, що:

– у цій картині центр сприйняття небезпечно змістився у зовнішній світ; тому навмисне скидаємо страшну гостроту натуралістичності переживання сучасної ситуації у світі, усвідомлюючи, що вона знаходиться всього лише у нашій свідомості;

– Світопобудовні Божі Сили нікуди не зникли, а терпляче чекають, коли ж людина, нарешті, “дозволить” собі звернутися до них за співпрацею;

– нарешті, й сама Система не дуже-то задоволена наявною ситуацією, оскільки чудово знає сумний підсумок свого “беззаконня”, описаний в Апокаліпсисі: і буде повержений у вогненне озеро Звір, що вийшов з безодні (число якого 666), а з ним і його посіпаки-лжепророки [29]

ВИСНОВКИ

1. Хоча в даний момент Звір насолоджується своєю необмеженою владою і стражданнями людей, але він бачить і свій неминучий жахливий кінець, так що він сам був би радий змінити перебіг подій. Що він тільки не витворює, насправді ж лише волає до сплячого розуму з криком: прокинься, так далі жити не можна! Шкода, що всі хитрування Звіра (аж до геноциду цілих народів, масових звірств і газових камер) поки не привели до пробудження. Від цього Звір приходить у ще більшу лють і приголомшує спляче культурне людство все новими сплесками небаченого вандалізму.

2. Описана тут всеосяжна Система, – зі всією її владно-ідеологічною потужністю, фінансовою могутністю і всепроникливістю спецслужб, – в особі істинного Я чекає свого Рятівника. Весь вище висвітлений опір пробудженню Я має місце лише до певного моменту і треба домогтися його чистоти – достовірно енергійного, а не млявого і сонного народження самосвідомості. Тому вона і попущена для нашого блага Божими Силами. Справжній розвиток відбувається тільки при дотриманні двох умов: можливості **вільного вибору** між Добром і Злом та **здолання опору** на шляху до мети – повноти самовідчуття.

3. При такому пробудженому розумінні глибинної суті ситуації ніякої війни із Системою не знадобиться: тепер очевидно, що це було б так само нерозумно, як ламати хороший тренажер. Або інший образ: це вітряний млин, поставлений на порозі Духовного Світу, щоб ніхто не пройшов у нього сонний (лише у цьому разі вона може завдати, причому ненавмисно(!) якого-небудь фатального удару своїми крилами, що автоматично обертаються).

4. Тоді Система із Звіра перетворюється всього лише на **хворобу** – хворобу соціального організму, яку можна і потрібно зцілити (а зовсім не воювати з нею!). У цьому сенсі свідомість людини, яка здійснює Соціальну Алхімію, постає воротами для зцілюючої дії Духовного Світу.

5. Тому настрої алхіміка не має нічого спільного з ненавистю, озлобленістю на Систему. Алхімік не поповнить гурт дисидентів та інтелектуальний андеграунд. Перш за все він відчуває себе цілителем.

6. Протилежний настрої завжди згубний. Коли брат “вождя світового пролетаріату” потрапив під удар цього вітряного млина, то майбутній вождь запропонував йти “іншим шляхом”. Але весь цей “інший шлях” від початку до кінця інспірувала сама ж Система (втім, так само, як і перший шлях!). Тому це був зовсім не “інший шлях”, а той же самий – до знищення і самознищення.

7. Істинний інший шлях – це передусім був би крок **усередину**, який потрібно було зробити з тією ж беззавітною потужністю, з якою був тоді зроблений крок назовні зі своїх кабінетів. Але цей крок вимагав виходу зі сну; а для того, щоб сидіти у своїх кабінетах, або навіть вийти з них **зовні**, пробудження не вимагається. Інтелігенція віддала перевагу ще глибшому сну, і тут же була перетворена на те, чим “вождь світового пролетаріату” її назвав з відомою часткою справедливості.

8. Оскільки, як зауважувалося, система відтворює себе через систему освіти, то починати лікування потрібно саме у цій висхідній точці. Тоді можна буде поступово зупинити відтворення всього негативного і налагоджувати продукування позитивних соціальних феноменів.

9. Якщо соціальна практика зможе стати космічним дієприкметником, то можна буде приступити до зцілення у сфері виховання і навчання, щоб здатність до творіння ставала нормальним елементом культури. От як це передбачав Р. Штайнер: “Те, що у стародавніх культурах християнства здійснювалося символічно, тепер повинне охопити весь світ; а те, що мало місце лише на вівтарі, також повинне охопити увесь світ; людство покликане навчитися поводитися з природою, як Боги поводитися з нею: не

будувати машини байдуже, а при всіх діях освячувати їх, вносити сакраменталізм до всього.

10. Початок можна покласти у різному. Перш за все у двох пунктах можуть люди сьогодні розпочати розвивати сакраменталізм через організовані виховання і навчання. Якщо на кожну людину, котра вступає у світ через народження і несе із собою силу Христа, то у нас високо шануватиметься зростання людини і відповідно до цього ми влаштуємо все виховання і навчання, й перетворимо їх на богослужіння, тоді почнемо спіритуалізувати те, що в релігії називають хрещенням” [49].

Реформа освіти

– вбивають Я не тільки спеціально на це спрямовані навчальні програми, а й передусім атмосфера у школі: безглуздя всього, що відбувається, а від цього – вездозволеність для буйних учнів (лише б вони проковтнули цю пігулку), і придушення творчих сил усіх решти;

– неможливість створити здорову атмосферу в школі ґрунтується на розтлінні творчих сил учителів: як у системі їх підготовки, так і в перетворенні учительства на підневільну каторжну працю;

– рятівна реформа освіти може розпочатися тільки з вивільнення його з-під диктату держави; тому навчальні програми, стиль і методи їх викладання повинні відточуватися у вільній конкуренції шкіл, а за державою має залишитися лише правове регулювання цього процесу;

– для цього потрібна реформа фінансування національної освіти, оскільки поки гроші знаходяться в руках чиновників, вона виконуватиме замовлення Системи на придушення Я, а не замовлення батьків на розвиток Я їхніх дітей;

– спочатку можна обійтися і без податкової реформи (це стане реальним лише на наступному етапі); для фінансування освіти за галузевим міністерством потрібно залишити лише функцію каси: гроші розподіляються по школах відповідно до кількості поданих від батьків заявок. При цьому вивільнитиметься 99% чиновників, які сьогодні відволікають на своє утримання величезні засоби;

– ці суми будуть направлені на заохочення і реальне створення приватних шкіл, які, спершу, ставляться у рівне положення з державними, а потім – у привілейоване, оскільки саме поняття “Державна школа” для XXI століття – це нонсенс (хоча ще у XVIII це вже було важливо);

– поступово у системі освіти долається принцип: “хто нічого не вмє – той учить; а хто навіть учить не вмє – навчає, як треба учить!” Педагоги стають якішними, сильними, творчими особистостями, які, навпаки, все вмють і саме тому навчають професійно. Чиновникам буде надана можливість на рівних конкурувати з учителями за робочі місця і створювати приватні школи. І якщо вони виявляться нікчемними вчителями та організаторами за умов самоврядування, то вони перенавчатимуться новій професії;

– коли буде переможений найстрашніший (оскільки непомітний) *геноцид* у системі освіти,

почнеться природне зцілення соціального організму силами його імунної системи. Тоді система національної освіти повністю оздоровиться за сім-десять років. Далі вона вже сама зробить вирішальний вплив на оздоровлення решти всіх процесів соціального організму.

Висновок

І знову, мабуть, читач запитає тут: ну так що ж тепер робити практично? – “Товариш не розуміє?!” Пробуджене Я не може запитувати в когось, що йому робити! Воно у свободі пізнає світ і, виходячи з цього, робить те, що вважає за потрібне.

З цієї миті читач вже більше не читач: він – письменник. Письменник свого Майбутнього!

1. Кансельє Э. Алхимия.
2. Фулканелли. Философские обители.
3. Пуассон А. Великое делание.
4. Штайнер Р. Философия свободы.
5. Штайнер Р. Духовные иерархии и их отражение в физическом мире.
6. Штайнер Р. Комментарий к “Химической свадьбе Христиана Розенкрейца”.
7. Кюлевинд Г. Ступени сознания.
8. Штайнер Р. Порог духовного мира.
9. Рабинович В. Алхимия как феномен средневековой культуры.
10. Бондарев Г. Антропософия на скрещении оккультно-политических течений современности.
11. Штайнер Р. Как достигнуть познания высших миров.
12. Штайнер Р. Истина и наука.
13. Гете И.В. Естественно-научные труды.
14. Штайнер Р. Очерк теории познания гетевского мировоззрения.
15. Штайнер Р. Мой жизненный путь.
16. Штайнер Р. Теософия.
17. Штайнер Р. Очерк тайноведения.
18. Аристотель. Физика.
19. Аквинский Ф. О сущем и сущности.
20. Штайнер Р. Философия и антропософия.
21. Щедровицкий Г.П. Я всегда был идеалистом (автобиографическое эссе).
22. Пинский А. Воспоминания о Щедровицком.
23. Щедровицкий Г.П. На досках.
24. Щедровицкий Г.П. Философия, методология, наука.
25. Щедровицкий Г.П. Методология науки, логика, теория мышления.
26. Щедровицкий Г.П. Организационно-деятельностная игра как новая форма организации и метод развития коллективной мыследеятельности.
27. Штайнер Р. У врат теософии.
28. Штайнер Р. Духовное причастие человечества.
29. Штайнер Р. Основные черты социального вопроса.
30. Мейс Л.Ф.К. Семь металлов.
31. Ливехуд Б. Человек в сообществе.
32. Хаушка Р. Учение о субстанции.
33. Штайнер Р. Социальное будущее.
34. Шюре Э. Великие посвященные.
35. Штайнер Р. Экономический курс.
36. Штайнер Р. Из летописи мира.
37. Штайнер Р. Наставления для эзотерического ученичества.
38. Мейс Р. Метаморфозы денег.
39. Сорос Дж. Алхимия финансов.
40. Штайнер Р. Формирование человека из Универсума.
41. Андреа В. Химическая свадьба Христиана Розенкрейца.
42. Штайнер Р. Историческая симптоматология.
43. Кауфман Б. Вверх по лестнице, ведущей вниз.
44. Зиновьев А. Зияющие высоты.
45. Бондарев Г. Антропософия на скрещении оккультно-политических течений современности.
46. Штайнер Р. Оккультные движения 19 столетия.
47. Штайнер Р. Основные социальные требования нашего времени.
48. Апокалипсис Иоанна.
49. Штайнер Р. Карма профессии человека в связи с жизнью Гете (в сб. “Три лекции о христианстве”).

Переклад з російської
професора **Анатолія В. ФУРМАНА**

Надійшла до редакції 25.04.2008.